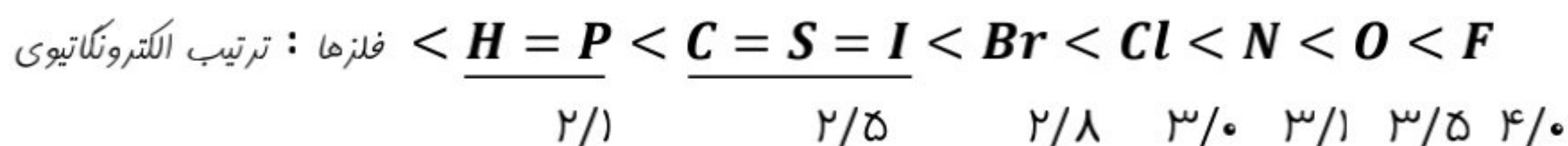

فصل ۲

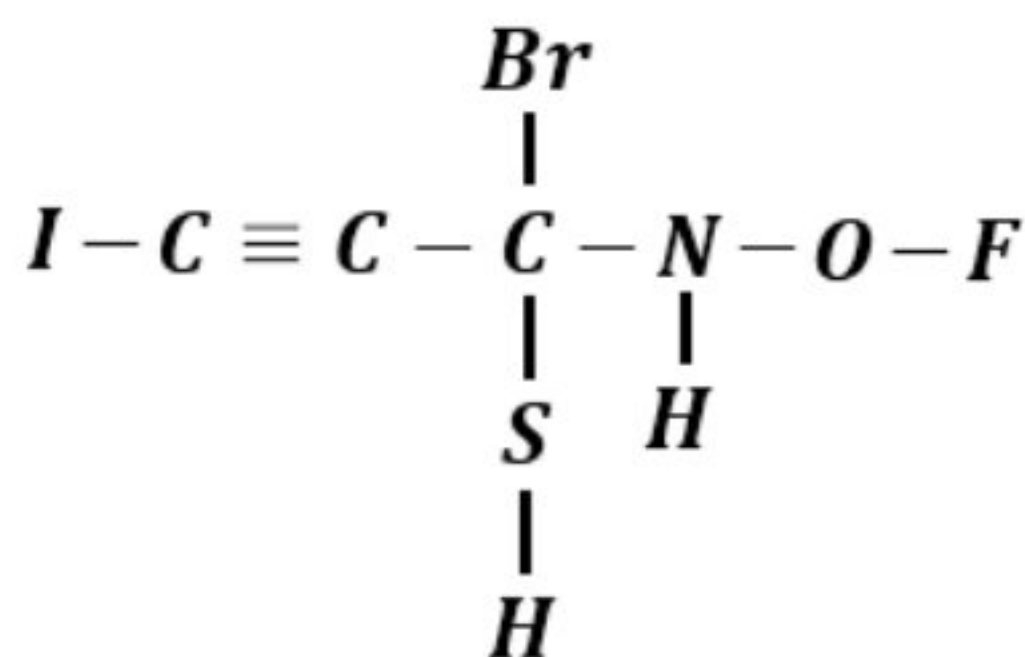
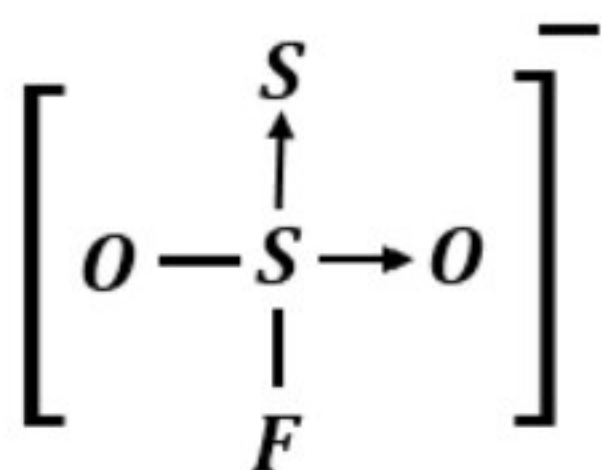
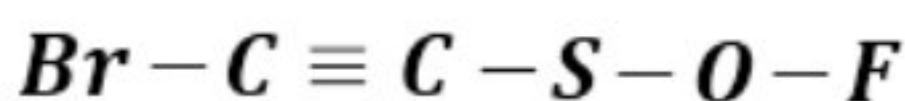
آسایش و رفاه در سایه شیمی

عدد اکسایش

عدد اکسایش: به مقدار بار نسبت داده شده به یک اتم با فرض یونی بودن پیوند ها.
 عدد اکسایش به دو شیوه مناسبه می شود: ۱- از روی شکل ۲- از روی فرمول شیمیایی
 ۱- مناسبه ی عدد اکسایش از روی شکل: ابتدا آن دسته از اتم هایی که از قاعده اوکتت پیروی می کنند را هشتایی کرده و سپس پیوند را به سمت اتم الکترون گاتیو تر شکسته و شروع به مناسبه ی عدد اکسایش می کنیم.

تمرین ۱: عدد اکسایش اتم های شرکت کننده در ترکیبات زیر را مناسبه کنید.

۲- مناسبه ی عدد اکسایش از روی فرمول شیمیایی:

۱- عدد اکسایش عنصر ها در حالت آزاد برابر ..... است. مانند: S_8 , P_4 , O_2 , Fe و ...
 ۲- در یون های تک اتمی بار هر یون برابر با عدد اکسایش آن است. مثال عدد اکسایش Ca^{2+} و N^{3-} به ترتیب برابر ..... و ..... است.

۳- عنصر زیر همواره عدد اکسایش ثابتی دارند:

الف) فلزات گروه (همواره +) ب) فلزات گروه ۲ همواره +۲ پ) Al همواره +۳

ت) Zn همواره +۲ ج) Sc همواره +۳ د) F همواره -

۴- اکسیژن همواره عدد اکسایش ۲- دارد، مگر در مواجهه با فلونور که باید حساب کنیم. چون فلونور از اکسیژن الکترون گاتیوتر است.

نکته مهم: اگر اکسیژن در یک ترکیب یونی بود، ترکیب را شکسته و جداگانه به بررسی عدد اکسایش آن می پردازیم. برای مثال در ترکیب یونی K_2O_2 اکسیژن عامل آنیون است. ما ترکیب را یونیزه می کنیم و تبدیل به O_2^{2-} و K^+ می شود. حال عدد اکسایش اکسیژن در این ترکیب برابر ۱- می شود.

۵- در ترکیب های یونی می توان کاتیون و آنیون را جدا کرد و جداگانه مناسبه ی عدد اکسایش را انجام داد. برای مثال $Fe_2(SO_4)_3$ را یونیزه کرده و به Fe^{3+} و SO_4^{2-} تبدیل می کنیم.

۴- عدد اکسایش هیدروژن در ترکیب با سایر عنصرها معمولا برابر ..... است.

تذکر: هیدروژن در ترکیب با گروه ۱ و ۲ دارای عدد اکسایش ۱- است. چون الکتروننگاتیوی هیدروژن از اتم های این دو گروه بالاتر است.

۶- برای نافلزی که در سمت راست مولکول قرار دارد، **Min** عدد اکسایش را در نظر می گیریم.

۸- مجموع عدد اکسایش اتم های یک مولکول برابر ..... و مجموع عدد اکسایش اتم های یک یون برابر با ..... آن یون است.

تمرین ۲: عدد اکسایش موارد مشخص شده را بدست آورید.

۱) $\underline{C}_2O_4^{2-}$	۲) $\underline{CH}_3^+$	۳) $\underline{Na}_2Cr_2O_7$	۴) $\underline{C}_3H_8$
۵) $\underline{CH}_2O$	۶) $\underline{O}_2F_2$	۷) $\underline{NaH}$	۸) $\underline{Fe(NO}_3)_2$
۹) $\underline{NH}_4\underline{ClO}_4$	۱۰) $\underline{BaO}_2$	۱۱) $\underline{CS}_2$	۱۲) $\underline{HCN}$
۱۳) $\underline{HOCl}$	۱۴) $\underline{S}_2O_8^{2-}$	۱۵) $\underline{PCl}_4^+$	

تمرین ۳: مجموع عدد اکسایش کربن در متیل اتانوات برابر چه عددی است؟

تمرین ۴: **Min** و **Max** عدد اکسایش به طور کلی به ترتیب برابر ..... و ..... است. **Max** و **Min** عدد اکسایش در مورد فلزها به ترتیب برابر ..... و ..... است (البته این موضوع در مورد گروه ۱۰، ۱۱ و ۱۲ صادق نیست). **Min** و **Max** عدد اکسایش برای اکسیژن به ترتیب برابر ..... و ..... است. فلوئور نیز همواره دارای عدد اکسایش ..... است.